

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Pastorală

pentru plata impozitelor către Stat, trimisă de P. Sf. Episcop Grigorie, credincioșilor din Eparhia Aradului¹⁾.

Precum flacăra unei luminări se înalță străbătând în toate părțile, așa doresc eu prin scrisoarea aceasta să aprind în sufletele Voastre ale tuturor, flacăra sfințelor datorii către Stat. Ași dori să îi fac pe toți să înțeleagă, că sunt datori să-și plătească impozitele, dările către Stat, pentru că dl. Ministru al Finanțelor, Victor Antonescu a arătat în zilele acestea, că între nivelul încasărilor veniturilor Statului și între acela al prevederilor bugetare este diferență mare.

Noi, episcopul, nu putem privi cu nepăsare măsurile pe cari un guvern le ia pentru îmbunătățirea stărilor financiare. Domnul ministru pune în vedere pedepse pentru funcționarii cari nu-și vor face toată datoria la încasări.

Noi apelăm la cetățenii cari nu-și plătesc dările să înțeleagă, că refuzând plata dărilor pun pe drumuri pe funcționari și familiile lor, copii mici nevinovați, soții harnice și necăjite. Să-și aducă aminte ceice nu plătesc, că ei se bucură de ocrotirea statului, clădit pe jertfa a opt sute de mii de eroi.

Neplătitorii să-și aducă aminte că dacă eroii și-au jertfit viața, au făcut-o, pentru că și-au iubit țara. Și nouă ne place să ne lăudăm cu

¹⁾ Aceasta scrisoare pastorală se va citi în Duminică cea mai apropiată după terminarea Sf. Liturghii. la Casa Culturală sau la școală, ori în alt local potrivit.

iubirea de patrie, dar am cam uitat miezul acestei iubiri. Credem că dacă Dumnezeu și brațul oțelit al vitejilor noștri ne-au dat România de azi, acum putem odihni pe laurii biruinței. O, nu, de o mie de ori nu! Căci iubirea nu trebuie să fie ceva ce adoarme, ceva ce atârână dela bunul plac, ci o bunăvoință, o alipire neîncetată către ceace iubim. Iubirea adevărată este ceva obligator. Ea nu simțeste sarcina și osteneala, ci ia asupra sa mai mult decât crede că poate. Iubirea adevărată nu poartă frică, nu se teme de neputință.

Așa vedem că-și iubește o mamă adevărată chemarea sa. Ea se jertfește, rabdă, pentru copiii săi numai și numai din iubire. Tot așa se jertfește preotul, medicul, dascălul cel bun; toți aceștia sunt atrași să dea ceace au mai scump, chiar jertfindu-și viața la datorie. Aceasta dragoste trebuie să o avem în inimă când este vorba de țara noastră scumpă, în care ne-am născut, în care am învățat cântecul mamei și ne bucurăm de bucuriile nevinovate ale vieții în nădejdea celor viitoare și neperitoare.

Această dragoste de țară ni-o cere însuși Fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos.

În sf. Evanghelie după Matei citim, că Mântuitorul a fost întrebat de farizeii dacă se cade a da dajdie, adică dare, și Mântuitorul arătându-le un dinar cu chipul împăratului a zis: «Dați dar înapoi cele ce sunt ale Cezarului Cezarului și pe cele ce sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu». Matei (22 v. 21).

În aceeași evanghelie sfântă citim, că Mân-

tutorul a venit în Capernaum și fariseii l-au învinovățit că nu plătește dajdie sau dare. Mântuitorul atunci a trimis pe Petru la mare și aruncând undița în mare să ia din gura celui dintâi pește un satir, adică un ban scump și să plătească darea. (Matei 17 v. 27) Și care dintre voi nu cunoașteți că sf. Pavel îndemna pe toți să se supună stăpânilor orînduite de Dumnezeu împotriva răului. «Că pentru aceasta și dăjdiile dați, că slujitori ai lui Dumnezeu sunteți» zice acest sfânt apostol și apoi încheie așa: «Dați dar tuturor cele ce sunt cu datorie: celui cu dajdia dajdie, celui cu dijma dijma, celui cu frica frică, celui cu cinstea cinste». (Rom. 13 v. 7).

Dar dragostea de țară ni-o cere și interesul patriei. Ne trebuiesc oameni învățați, crescuți în școli cari se țin cu cheltueli, ne trebuiesc cetățeni cari să deosebească binele de rău, soldați bravi, bine îmbrăcați și hrăniți, ne trebuiesc funcționari buni și câte altele. Toate acestea cer cheltueli, cer obolul cetățenilor, cari nu e prea mare, căci nici o jertfă pentru țară nu este prea mare.

Este chestie de înțelegere patriotică dragii mei. Este chestie de încredere și stimă unii față de alții, ba spun mai mult: este vorba de iubire între cetățeni. Unde numai unii plătesc dările, acolo aceasta iubire lipsește și ea trebuie reînviată. Da, căci cel ce ține numai la sine și nu se gândește și la datoriile către Stat, acela se simte slab, iar cel ce iubește pe compatrioții săi, acela este tare, acela are toată națiunea în inima sa.

Statul cere obolul, ajutorul tuturor. Fiecare deci să-și facă datoria sa, căci cârmuitorii Statului au nevoie de ajutorul nostru al tuturor și simt cine dintre noi nu-și face datoria.

Despre un celebru artist, care conducea un cor mare cu orchestră, se vorbește următoarea întâmplare: În preziua unui concert

grandios, ce-l pregătise, avea să țină proba generală cu corul compus din sute de cântăreți și acompaniat de orchestră cu multe instrumente. La un loc dramatic, când corul cânta cu mai multă putere, însoțit de tunetul tobelor, trompetelor și goarnelor, flautistul care stătea într'un colț s'a cugetat în sine: «În acest sgomot puternic e indiferent, de cânt ori nu cânt eu» și a încetat de a mai sufla în flaut. În acel moment dirigentul a dat semnalul de tăcere și a strigat: «Ce e cu flautul». Urechea artistului a simțit că lipsește un sunet și că armonia nu era deplină, fiindcă un instrument nu-și făcea datoria la locul său.

Așa este și cu datoria către țară. Pentru interesele ei trebuie să ne lepădăm de noi înșine, de interesele mărunte, de deosebiri de partid și să ne facem datoria. Căci frumoasă este lumea, frumos este întreg pământul, dar nimic nu este mai frumos decât pământul patriei. Aici trebuie să ne dăm seama că virtuțile, sângele, munca și jertfa noastră trebuie să fie înfrățite.

Am neclătinata credință, că voi toți iubiiții mei credincioși, știți să fiți și buni patrioți, iar nu numai buni creștini. Și precum știți să vă rugați pentru stăpânire după poruncile divine, așa știți să vă faceți datoria către țară, ascultând de apelul pe care ea îl face către voi. Și precum soarele trimite razele sale peste cât mai multe părți ale pământului, așa să vă arătați și voi iubirea către toți, făcându-vă din dragoste curată datoria către țară.

Sunt țări învinse în care cetățenii au sarcini mai mari decât noi, dar le poartă cu seninătate. Cu atât mai vărtos deci noi cari avem fericirea să fim toți frații Români împreună, — să fim la datorie pentru tron și țară.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor.

Arad, 15 Februarie 1935.

† Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

Răspunsuri la întrebări catihetice

Nici anul școlar în curs nu ne-a adus ameliorarea așteptată în învățământul religiunii din școala primară.

Catihetii-preoți își fac datoria propunând din manualele, cari le vin la mână, neavând manuale aprobate pe baza programei analitice emanată dela Sf. Sinod. Deci nu e nici o mirare, că unii catihetii în legitima lor nedumerire pun întrebări ca acestea: 1. Nu ar fi mai ducător la scop, ca în locul istorioarelor religioase-morale să se predea numai istori-

oare biblice, precum unii au și luat hotărîre? 2. Adeseori întimpin întrebarea: Ce e cu manualele despre cari publicasem că sunt gata de tipar? 3. Ce apreciere merită manualele de religie tipărite cu și fără binecuvântare arhierescă, cari au ajuns și pe la noi?

La toate acestea mă simt îndemnat a da răspunsuri lămuritoare în următoarele:

Ad 1. Proverbul zice că: „Mulle sunt căile, care duc

la Roma". Deci și în Catehizație putem ajunge la același rezultat: ori cu istorioare religioase morale ori fără ele; nu mai cât suntem supuși disciplinei. Și din momentul, în care programa analitică impune acelea istorioare, catiheții vor fi datori să se subordoneze. Pentru că de sine se înțelege, că intrând odată în normal, manualele aprobate de Sf. Sinod vor conține și acele istorioare, iar inspecția școlară le va pretinde și catihetul va trebui să se acomodeze.

Ad. 2. La acest punct am să răspund, că după cum publicasem în „Biserica și Școala,” cu ajutorul lui Dumnezeu m'am ținut de cuvânt. Partea I. din „Călăuza Catihetului” sau lecțiunile practice pentru catiheții, la cl. I, e tipărită. Partea II. din „Călăuza Catihetului” pentru clasele: II, III, și IV e sub tipar, care însă din cauză neatârnatore de mine, merge încet. Iar manualele destinate pentru elevii claselor II-VII le-am așternut în timp regulamentar la Sf. Sinod spre aprobare.

Ad. 3. Chestiunea aceasta e de natură gingașă și modestă nu-mi permite să mă demit la o apreciere mai temeinică. Cunosc două soiuri de manuale de acestea: din Cluj și București; ambele sunt menite a ocupa un gol dela început, dar fiind fără cercetarea Comisiunii Sf. Sinod sunt lacunoase. Despre cărțile unuia, din cei doi autori, auzisem bune cuvinte de apreciere dela un frate preot, pecând de fapt acelea sunt mai puțin succese.

Ca să putem noi face critică unor astfel de manuale, trebuie să ne dăm seamă de criteriile, pe cari să se razime critica. Aceste criterii, în număr redus sunt acestea: textul lecțiunii să fie educativ în senzul, ca să producă impresii bune mai întâi asupra sentimentului, deșteptându-l și educându-l. Acest proces se întâmplă la noi prin brodarea istorioarei cu amănunte din jurul faptelor, cari le aflăm în textul biblic. Afară de aceasta textul lecțiunii să fie expus într-o limbă clară și să tindă și la educarea inteligenței prin înmulțirea cunoștințelor. Acesta are să fie și principiul de care să se conducă la noi autorii manualelor de religie.

Trebuie să observ însă, că acest principiu stă în contradicție cu teoria școlii active, care susține, că la învățământul religiei, toată greutatea trebuie să o punem pe senti-

ment, înlăturând noțiunile și dogmatismul abstract, cari obolesc și plictisesc.

După ce însă tot această școală susține, că: „Orice instrucție, orice învățământ poate fi în același timp și o educație.” noi ceice nu putem urma orbiș, teoria școlii active: trebuie să grijim, ca povestirea să nu se facă sumar, scurt și schematic, ci să fie brodată de amănunte luate din însuși textul sf. Scripturi, iar nu streine de acesta cum cere școala activă.

Principiul de care trebuie să fim noi conduși, își află explicare în următoarele:

Când reprezentanții școlii active, care încă nu e decât un product al protestantismului, cer amănunțirea povestirii până la saturație și nelimitat, o povestire țesută cu imagini copilărești, riscând de a păcăui chiar în contra adevărului istoric, o pot face ca membri ai unei religii, ai cărei reprezentanți nici în trecut nu au fost scrupuloși, când cu f. lșificarea doctrinei religioase s'au dezbinat de Biserica Romei. Așa și acum cu reformarea metodei învățământului religios, lor puțin le pasă, dacă cu amănunțirea povestirii merg până la eresie, precum a mers Max Paul, reprezentantul acelei școlii, cu amănunțirea povestirii despre nunta din Cana Galileii, că pe Iisus Mântuitorul, L-a numit de frate al miresei *)

Preoții Catiheti ai Sf. noastre Biserici, la povestiri din religiune de felul acesta nu se pot demite, d n simplul motiv, că ei sunt datori a respecta Tradiția Bisericii lor, care până acum n'a falsificat nimic din adevărurile revelate de Dumnezeu. De aceea acomodându-se Metodiceii, amănunțirea istorisirii lecțiunii o vor face în cadrele textului Sfintei Scripturi.

Pentru a face cât mai evidentă deosebirea dintre reprezentanții școlii active, cari textului lecțiunii i-fac o amănunțire îmbelșugată, liber și fără nici o rezervă și între cum înțelegem să fie textul amănunțit al lecțiunii la Catihetii noștri, — iar în rândul al treilea evidențind și deosebirea acestora față de ceice fac istorisirea cu totul intelectualist, fără amănunțirea cerută de Metodiceii: în cele următoare vom reproduce o lecțiune cum e povestită la fiecare categorie din cele trei.

*) Vezi: Für Herz und Gemüt der Keinen v. Max Paul pg 119.

Inmormântarea lui Iisus

I.

Cum e istorisirea la școala activă!

Era târziu după amiază, pe la ceasurile 6. Doi oameni cu barbă urcau încet muntele, care ducea la crucea Domnului. Unul ducea niște cearșafuri albe ca zăpada celalalt o cutiuță de argint cu niște unsoare frumoasă mirositoare. Doi servitori duceau după ei o scară scurtă cu clește, un ciocan și o găleată cu apă și un burete. Sosind sus la cruce, unul din bătrâni păși spre căpitanul, care o păzia cu slujitorii lui. El scoase un sul mic de hârtie și îl întins. Căpitanul cetii se închină înaintea bătrânului și i predă sulul. Ambii bătrâni își depuseră mantiile lor lungi. Unul luă ciocanul și sgâlțâi într-o parte și alta cuiul care străbătuse picioarele goale ale lui Iisus de trunchiul crucii. O smuncitură și încă una Cuiul fu scos, scara ridicată în sus și răzimată de partea dinapoi a crucii. Un bătrân se urcă pe ea, celalalt ținu bine trupul lui Iisus

și-l ridică puțin în sus. Ambele mâni îi fură desprinse ușor din cuie. Trupul mort alunecă în jos ușor pe cruce. Fu așezat într'un cearșaf alb, apoi spălat, uns cu mirezme și cu ajutorul femeilor dus la mormântul săpat în piatră. Acolo fu îngropat. Toți ziseră Tatăl nostru și porniră spre Ierusalim. (Max Paul).

II.

Cum trebuie să fie la noi!

Era Vinerea Paștilor ebrești când pe Iisus L-au răstignit și trupurile celor răstigniți încă în ziua aceea trebuiau îngropate, ca să nu rămână pe ziua cea mare a Sâmbetei. Ceice nu erau încă morți trebuiau omorâți cu drugi de fier. Celor doi tâlhari, cari erau vii le-au sfărâmat fluierile. Lui Iisus numai l-au împuns coasta cu sulița, din care a ieșit sânge și apă. Era semnul morții. De aceea nu l-au sfărâmat fluierile.

Iar doi oameni bătrâni, boieri și membri ai Sinedriului (Marele Sfat Judecătoresc): Iosif și Nicodim, au cerut dela

Pilat trupul lui Iisus, ca să-L înmormânteze. Și Pilat le-a dat lor. Așa ei pogorând sfântul trup de pe cruce, cu cutremur și cu evlavie L-au uns cu aromate și înfășat în giolgi. L-au pus într'un mormânt nou săpat în piatră. Pe ușa mormântului au prăvălit o piatră, pe care Iudeii au pecetluit-o și au pus păzitori la mormânt de frică, ca învățăceii Lui să nu-L fure.

Iisus a fost înmormântat cu cinstea, care o primesc cei mai de frunte oameni. Și aceasta era o dovadă, că El e Fiul lui Dumnezeu. (N. Crișmariu, manual de cl. II. înaintat spre aprobare.)

III.

Cum e sistemul învechit, criticat de școala activă!

„După ce Mântuitorul a murit, doi bărbați evlavioși, Iosif din Arimateia și Nicodim iau trupul Lui de pe cruce și L-așază în mormânt nou, săpat în piatră. Totodată Iudeii au pus păzitori la mormânt.” (Aurel Buzdug, manual de cl. II).

Acum cetind și comparând aceste trei texte, foarte ușor ne putem convinge, că amănuntele din textul școlii active, cari sunt streine de textul biblic, dacă au darul să producă impresii de jale și compătimire în ascultători, nu mai puțin însă ori doară și mai profund impresionează amănuntele din textul al doilea, cari sunt scoase din textul biblic; dar în același timp servesc și la educarea intelectului, prin cunoștințe nouă.

Iar despre al treilea text, ce putem susține? Aceea, că pe ascultători îi lasă reci, precum rece și fără farmec este predarea lui. De aceea scrierea manualelor de religie după sistemul acesta, pentru școala primară a noastră, în timpul acesta de reformare radicală a Metodiceii religiunii și-a pierdut rostul.

Credința mea e, că noi, cari ținem la tradiția Bisericii, să nu alterăm cu nimic adevărul istoric, nu e permis să urmăm celor dintâi, cari colorează fondul biblic cu imagini din viața copiilor, procedură ce duce la eresie. Că avem teme la care crede aceasta, aflăm dovezi și în cartea D-lui Călugăr: „Hristos în școală“, din cari reproduc aci una, la pag 108 afirmă, că Dumnezeu a făcut mai întâi pe om apoi pe îngeri.

Și nu putem aproba nici pe cei ce derează textului III, cari cu povestirea lor sumară și rece nu desvoltă, ci — precum susțin aderenții școlii active — mai curând omoară germenii sentimentului religios în copil.*) Cei ce ar dori mai multe probe poștească și cerceteze lecțiile despre: Creațiunea omului și a păcatului strămoșesc, despre Avraam, Isav și Iacob, Iosif și frații lui, (cea mai plină de acte emoționante e tratată mai rece și sumar), apoi despre Moise, David ș. a. din man. cl. III, de D. A. Buzdug, unde povestirea ar trebui să răscolească sentimentul iubirei, al milei, al iertării ș. a. Icare e scopul principal al educațiunii religioase, dar aceasta ipsește.

De aceea istorisiri de felul celor de sub III, combătute strașnic și cu tot dreptul, de metodiștii școlii active, ne place a crede, că de acum înainte nu se mai pot tolera.

Pr. Nicolae Crișmariu

*) Vezi: T. Geantă: *Pentru educația religioasă a copiilor*, pag. 22.

Inaugurarea „Casei Culturale“ din Curtici

Duminică 17 Febr. a avut loc, în cadrul unor frumoase manifestațiuni, inaugurarea casei culturale din Curtici și începerea unui ciclu de conferințe ce se vor ține la acea casă culturală.

Inaugurarea s'a făcut cu asistența Prea Sf. Sale părintelui Episcop Grigorie.

Prea Sfinția Sa a sosit în comuna Curtici la ora 2 d. a. cu trenul personal. Având în suită pe P. C. Lor Dr. Gh. Ciuhandu consilier eparhial, Tr. Vașlan, Dr. Ștefan Cioroianu și Tr. Cibian protopop, precum și pe d-nii Ioan Blănaru procuror dela trib. Arad și d-l Dr. Cornel Radu dir.脾. de copii din Arad.

La gară a fost așteptat de intelectualii din Comună și un numeros grup de țărani.

La coborârea din vagon este primit în numele comunei de către notarul comunei P. Hențlu, căruia P. Sf. Sa îi răspunde că l-a adus la Curtici dragostea ce-o poartă fillor Săi sufletești.

Dela gară P. Sf. Sa împreună cu suita este condus la locuința preotului Z. Brădean și de aici la ora 3 la casa culturală, unde are loc inaugurarea după programul următor.

La intrarea în sala mare, a casei naționale, corul bisericesc intonează: „Intru mulți ani Stăpâne“.

După aceasta P. Sf. Sa cu cunoscuta-i vervă oratorică rostește o fulminantă vorbire de deschidere, prin care-și exprimă bucuria ce-o simte când poate în numele lui Iisus Hristos să vină în mijlocul pășorilor săi.

După aceasta corul bisericesc sub conducerea dirijorului Eftimiu Ardelean inv. cântă frumos „Cerurile spun slava lui Dumnezeu“.

Urmează conferința P. C. Sale păr. Dr. Ciuhandu cunoscutul răscolitor de arhive și cronice bătrâne. Arată persecuțiile religioase ce se deslănțuiau contra ort. rom. din partea Habsburgilor și episcopilor uniți pela anii 1750.

A plăcut mult acea parte unde poporul a avut prilejul să audă de suferințele strămoșilor lor tobagi ce aveau să le îndure dela domnii de pământ ce stăpâneau aici.

Intonează apoi corul bis. o cântare națională.

Ia cuvântul P. C. Sa protopopul Dr. Șt. Cioroianu al B. Comloșului, laudând purtarea arădanilor dinainte de războiu, atât în luptele naționale cât și pentru credința lor.

Indeamă poporul la ascultarea de conducătorii lor, la păstrarea credinței, spunând, că avem datorința de a păstra legăturile sufletești cu strămoșii noștri, de a le păstra credința și de a o transmite așa frumoasă cum s'a păstrat în bis. noastră nepoților noștri.

După aceasta ia cuvântul Păr. Zenovie Brădean preș. casei culturale arătând, că a înființat casa culturală cu scopul de a organiza sufletele credincioșilor din Curtici, în așa fel, ca și pe teren național și pe terenul credinței să poată lua lupta cu curentele dușmănoase sufletului nostru creștin și român.

Mulțumește în numele credincioșilor P. S. Sale și suitei pentru dragostea cu care a venit și au încurajat acest început de culturalizare a poporului. Roagă pe Prea Sf. Sa să primească ca, casa culturală din Curtici să poarte numele de „Casa Culturală Episcopul Grigorie“.

Poporul ovaționează îndelung pe P. S. Sa, care luând apoi cuvântul, mulțumește pentru această cinste ce i-se face, considerând-o ca o cinste adusă bisericii. Cere concursul tuturor credincioșilor în munca de a readuce la sânul bisericii pe toți românii, cari s'au lăpădat de credința străbună.

Cu aceasta serbarea ia sfârșit și oaspeții trec la gustare la casa d-lui Dr. Ioan Alămorean și cu trenul de 5,50 distinșii oaspeți se reîntorc la Arad.

Un nou apel

Înainte de a scoate primul număr din foaia „Calea Mântuirii“, P. Cucernica preoțime din Eparhia Aradului a fost încunoștințată atât printr'un circular oficial, cât și printr'un aviz publicat în „Biserica și Școala“, despre scopul pe care-l urmărim și despre condițiile de desfacere ale foil. S'a spus limpede că

foala se va vinde cu un Leu exemplarul prin organele parohiale, cari pe lângă această desfacere a foil cu numărul, se vor îngriji să ne câştige și abonați platnici. Unde organele parohiale nu se angajează la acest lucru am promis unui om de încredere — cu garanța preotului — un profit de 30%, cu condiția ca el să ne câştige abonați, să încaseze abonamentele, să primească în bloc și să distribue abonaților foala. Pentru abonații cari ne trimit adresele să le trimitem foala acasă, nu putem da rabat, fiindcă ne costă peste 25 bani pentru fiecare exemplar numai transportul. Foile trimise în bloc ne costă mai puțin, și câștigul îl dăm desfăcătorilor cu procente în plus, ca stimul pentru propagandă. Numerele de probă sunt a se socoti în afară de exemplarele trimise parohiilor spre desfacere. Ce am trimis parohiilor se va plăti la timp. Numere de probă trimitem la cerere. Numai acestea se trimit gratuit.

Am cerut apoi dela fiecare parohie ca să răspundă pe adresa foil, câte exemplare se pot desface duminical în fiecare biserică și așteptăm acest răspuns. Până ce nu primim în scris, noi trimitem și mai departe fiecărui oficiu parohial numărul de foil pe cari le-am trimis și până acum, care evident obligă și plata lor dela început. Până acum am primit numai scrisori de încurajare și numărul exemplarelor cerute întrece cu mult așteptările noastre. Avem însă și date precise, când preoții departe de a se conforma circularului P. St. Episcop nici nu au anunțat în biserică apariția foil, sau cel puțin să o pună la dispoziția episcopilor spre vânzare.

Cinstiți părinți! În creștet să stați și fără o presă populară sănătoasă nu veți putea duce până în capăt lupta pentru triumful și prestigiul bisericii ortodoxe. Presa este cea mai puternică armă a spiritualității moderne.

Noi așteptăm ca preoții să ne facă o critică obiectivă, și după critică să ne îndreptăm scăderile inerente oricărei lucrări omenești. Dar îi și rugăm să-și facă un nou și viu apostolat din răspândirea foil. Munca ce se depune în redacția și administrația ei este desinteresată. Așteptăm același idealism și în răspândirea ei.

Preoții să fie încredințați că apariția regulată a foil este deplină asigurată. Mai mult: vom face și îmbunătățiri în proporția în care preoțimea ne va da concursul la răspândirea ei. Foala este a Eparhiei și cine o slujește, Bisericii slujește. Facem deci în numele Domnului, un nou apel către onor. preoțime, ca în interesul ei și a credinței ortodoxe, să depună toate eforturile pentru răspândirea foil.

„Calea Mântuirii”

„Tuturor toate m'am făcut”

Continuare

Stările economice de astăzi într'adevăr constituiesc un mare impediment pentru înjgheba-re și întreținerea unei familii mai numeroasă, dar mai mult la orașe decât la sate. La orașe statul are mijloacele sale de a interveni prin ajutorarea celui lipsit. La sate nu există șomaj, iar hrana zilnică este tot atât de asigurată ca și înainte de războiu, ba poate și mai bine căci mulțumită împroprietăririi averile sunt astăzi mai rațional repartizate ca în trecut. Or dacă atunci putea să existe o familie numeroasă va putea și astăzi. Așadar nu atât lipsa de hrană, ci mai mult tot cele expuse puțin mai înainte, sunt cauzele pentru cari sătenii de astăzi se feresc de copii și pe care trebuie să le combatem cu energie.

În regiunea de șes a Bănatului și Crișanei se observă tot mai mult adoptându-se sistemul de unul, cel mult doi copii sistem afirmativ împrumutat dela germani urmând scopul de a nu se divide averea familiară prin moștenire. Se va încerca să se demonstreze acestora pericolul de stingere a familiilor prin decesul unicului copil și rămânerea averii în mâni străine de sânge și familie. Pe de altă parte se va evidenția prin exemple folosul ce-l poate aduce unei gospodării o familie numeroasă, dar bine disciplinată. Se va arăta mai departe că copilul unic e adeseori și cu sufletul diformat, incapabil de a mări patrimoniul părinților.

Este natural că modificarea unei mentalități bolnăvicioase nu se poate obține prea lesnicios și ca urmare acțiunea de stimulare întreprinsă de noi cu mijloacele expuse până acum, chiar dacă ar fi sprijinită și cu alte măsuri de ordin legislativ sau administrativ, nu este în situația de a da roade imediate, totuși va contribui mult la cimentarea temeliei pe care se va construi viitoarea viață socială a neamului nostru.

Succese mult mai mari vom putea în schimb recolta prin lupta îndreptată pentru combaterea mortalității și mai ales în ce privește mor-

talitatea infantilă. Cauzele mortalității excesive din România le-am semnalat deja. Urmează să preconizăm acum și mijloacele de combatere.

Bolile așa numite sociale, chiar pentru motivul că produc pierderi însemnate în capitalul uman, reclamă măsuri de combatere sistematic aplicate și rațional organizate. Luminătorii satelor au de îndeplinit aci un rol de frunte. Inzestrați fiind încă de pe băncile școlii cu oarecari cunoștințe din domeniul igienei și medicinei populare, grație contactului permanent cu consătenii lor, ei pot culege informațiuni extrem de prețioase pentru descoperirea focarelor de contagiune a bolilor lumesti precum și a tuberculozei, devenind astfel colaboratorii cei mai apropiați ai organelor sanitare rurale.

Nu este astăzi un secret pentru nimeni, că țărănul nostru este dintre cei mai prost hrăniți țărani din Europa. Cantitatea și calitatea hranei este cu totul inferioară necesităților. Conferențiarilor coborâți din când în când dela orașe o suflă această tristă constatare și la urechile celor interesați. Dar cine să le asculte poveștile lor. Și chiar dacă ar fi cine să le asculte, cum să le urmeze. Nu este un lucru tocmai ușor să-ți modifice hrana brusc dela o zi la alta, dar și mai greu este de a învăța meșteșugul pregătirii ei. Să așteptăm până când elevele școlii de industrie casnică și profesionale vor inunda satele îndrumându-le pe calea cea bună? Dar vedem că cele mai multe obținând o diplomă rămân la oraș. Tot așa de mult ar trebui să aștepte sâtencele noastre până când vor primi instrucții dela surorile de ocrotire, căci vor trece decenii până ce se vor împânzi satele cu ele. Să ne ajutăm deci cu ce avem. Și avem preotese și soții de învățători, de notari și perceptori cari cu puțină bunăvoință și cu multă dragoste s'ar putea apropia de femeile din jurul lor — mai ales că femeile sunt mai accesibile ca bărbații la o apropiere sufletească — inițiindu-le în arta de a conduce o gospodărie în mod rațional, de a fierbe o mâncare eficientă și bună.

(Va urma)

Predică

la Dumineca fiului rătăcit.

Sfânta evanghelie de azi ne arată un tată care primește cu îndurare fără măsură pe feciorul său reintors de pe căile cele rătăcite. Un fecior care a luat partea sa din averea părintească și a plecat în lume să trăiască fără stăpân, să-și petreacă cu prietenii, să-și împlinească toate poftele inimii, se întoarce astăzi gol și istovit de deșertăciunea vieții, cerșind îndurare și în loc de muștrare, în loc de umilire este primit cu bucurie și cu zâmbetul dulce al căldurii părintești.

Oare n'ar fi trebuit o vorbă aspră, o privire respingătoare să întâmpine un fiu rău și neascultător? Așa trebuie să se poarte un tată dacă vrea să crească copiii cuminiți și așezați. Și Mântuitorul ne-ar da acest sfat, că copiii cei răi prin strictețe trebuie conduși la calea cea bună.

Dar Mântuitorul — în sfânta evanghelle de azi — ne arată altceva; El ne arată îndurarea lui Dumnezeu. Tatăl cel ceresc este acela care primește cu bucurie pe fiul rătăcit. Tatăl cel ceresc este acela care îmbracă pe fiul cel rătăcit în haina cea aleasă. Tatăl cel ceresc este acela care pregătește ospățare pentru omul cel păcătos.

Inchipuți-vă, iubiților mei, acea deosebire ce s'a văzut între fiul cel rătăcit, care s'a reintors murdar, cu haine rupte și desculț, și între fiul cel îmbrăcat de tată în haine curate și alese și poftit în locul cel de frunte al casei. Inchipuți-vă tot astfel starea omului plin de păcate, care se întoarce la drumul ce duce la izvorul cel răcoritor și lin, unde odihnește Mântuitorul. Intocmai ca și tatăl cel pământesc așa și Milostivul Dumnezeu, îndată ce se apropie de El omul cel păcătos, își revarsă darurile Duhului Sfânt și-l îmbracă în alte haine și-l face părtaș de o primire plină de desfășurată bucurie, de care nu se află pe pământ. Acolo sus a pregătit Tatăl ceresc primirea cea frumoasă pentru omul ce se căește de păcatele sale și promite să se îndrepte.

Dar și pe pământ a gătit o ospățare, Domnul, omului păcătos care se căește, care ospățare îi întărește inima și-l umple de bucurie. Aceasta este sfânta cuminecătură, pe care a așezat-o Mântuitorul întru amintirea morții Lui pe cruce, pentru iertarea păcatelor noastre.

Nu e destul că a suferit moartea pe cruce pentru mântuirea sufletelor, dar ne și cheamă la masa Lui. „Luați mâncați acesta este trupul

meu..." „Beți dintru acesta toți acesta este sângele meu..." Astfel cheamă pe bogați și săraci, pe stăpâni și pe slugi, pe regi din palate și pe cerșitori din colibi.

„Luați mâncăți..." așa îmbie nu numai inimile curate, ci și pe omul reîntors dela păcate, nu numai pe prietenii Lui, ci și pe dușmanii Lui.

„Luați mâncăți..." așa întinde mântuirea celor ce L-au vândut, ca oarecând Iuda; așa zice celor cari, nu de mult, i-au înjurat numele și au fost gata să-l răstignească a doua oară.

Aici se arată adevărata dragoste. Dacă n'a adormit încă în tine, iubite creștine, cea din urmă scânteie a credinței, nu fugi de dragostea Mântuitorului, nu întârzie să te apropii de masa împăratului, căci nu pentru El a rănduit aceasta ci pentru tine.

Mare este îndurarea lui Dumnezeu! Stăpânul cerului și al pământului ne dă voie nouă trecătorilor pe acest pământ să ne apropiem de El! O, omule, care ești praf și pulbere, ștergeți picioarele de murdărie că sfânt este pământul sub tine; cu inimă înfrântă și curată te apropie de Domnul.

O nemăsurată dragoste, o nesfârșită mărire se arată aici. Ce putem face noi oameni păcătoși? Să ne apropiem? aceasta o poruncește dragostea Lui; să ne atingem de El? o oprește mărirea Lui; dar îndurarea Lui ne cheamă să grăbim, — păcatele nu ne lasă. Dacă nu mergem la masa Lui cea sfântă, nu vom avea parte de mântuire. „De nu veți mânca trupul Fiului omenesc și nu veți bea sângele Lui nu veți avea viață întru voi", așa zice Mântuitorul. (Ioan VI 53)

Așadar nu ne rămâne altceva decât să ne apropiem, căci de ne vom îndepărta, ca fiul cel rătăcit, vom pierde timpul, îndurarea și sănătatea trupeză și sufletească.

Să ne sculăm și să mergem la Tatăl. Să ne călm, să plângem păcatele noastre acum în aceste zile de umilință.

Să ne sculăm și să mergem la Tatăl, căci iată ne așteaptă cu brațele deschise, să ne deie haina cea aleasă și inelul; ne așteaptă aici pe pământ mulțumirea sufletului, ne așteaptă pâinea cea coborâtă din cer și, mai pe sus de toate, ne așteaptă nunta cea mare a Fiului lui Dumnezeu și fericirea cea vecinică. Amin.

Gh. Cereanț.

Cetiți și răspândiți:

»Biserica și Școala«

INFORMAȚIUNI.

Incasarea dărilor eparhiale. Este cunoscut că în urma reducerilor bugetare de stat, eparhia are de plătit din bugetul propriu mai mulți funcționari, cheltueli materiale diferite și are să acopere o mulțime de alte necesități financiare.

Invităm deci factorii cu cădere să binevolască a accelera încasarea dărilor eparhiale.

Consiliul eparhial.

Reînvierea portului românesc în jud. Arad. Din inițiativa Camerei de agricultură și în special a vrednicului ei conducător ing. Nicolae Popescu, fratele preotului martir Popescu dela Șumand, și din inițiativa femeilor române din Chișineu, s'a inaugurat la Chișineu la 20 Ianuarie un curs de țesătorie românească, în colaborare cu școala de industrie casnică din Arad.

Atelierul e închiriat de Camera de agricultură, și e condus de d-șoara maestră Iuliana Pop, dela școala de industrie casnică din Arad, angajată de aceeași cameră.

De două ori pe săptămână, Marțea și Vinerea, se țin la cursul de țesătorie, șezători, frecventate în afară de d-nele, d-șoarele și de țărăncile cursiste de toată intelectualitatea și de toți frunțașii țărani ai satului. E un adevărat colț de viață românească acest atelier, și mai cu seamă la șezătorile de Marțea și Vinerea, când vin să țină conferințe conferențieri delai Camerei de agricultură, iar talentele chișenane se produc cu cântece, declamații, monologe, și după programul artistic, cu program de șezătoare sătească.

Păruială între adventiști. Intr'o zi de sabbat, a avut loc bătaia între sectanții adventiști din Peștera jud. Constanța, pe cum urmează:

Adventistul Dionisie Cornea, nu știm din ce motive a făcut acte de vânzarea casei pe numele fiului său Gavrilă. Firește, că această vânzare a produs o nedreptate și după asta o mare nemulțumire printre ceilalți feciori. Ca dovadă, a venit unul din feciorii nemulțumiți Vasile Cornea cu soția sa ca să-l ceară socoteala, dece oare ceilalți feciori să fie excluși dela o împărțire părintească. Asta a fost pe ziua de 19 Ianuarie, tocmai ziua de pacea și odihna adventiștilor: Sâmbăta.

Evident dela nemulțumire, au ajuns la ceartă și apoi la o adevărată păruială și trântea. Și după cum se vede, bătrânul Dionisie Cornea — tatăl a fost răsbăt, că a plecat să reclame șeful de post. Toți sătenii au privit și s'au mirat, *cum smeriții adventiști cinstesc ziua sabbatului cu bătae între tată și feciori?*

Valoarea pământului în Palestina. Două sute cincizeci milioane de dolari, au fost investiți, în ulți-

mii 11 ani, de către evrei pentru achiziționarea de terenuri în Palestina. O treime din terenul arabil al Palestinei a trecut în mâinile evreilor. Din cifra totală, evreii americani au dat 100 milioane, sumă cu care înainte de războiu se putea cumpăra tot pământul Palestinei. Din cauza lipsei simțului politic la evreilor, a fost cu puțință o creștere a prețului pământului încât să facă imposibilă o agricultură economică.

Ultima măsură a Consiliului superior musulman va face și mai dificilă dacă nu imposibilă, opera de colonizare evree, pentru că, toți arabii nu vor mai vinde terenuri decât tot arabilor. Executiva arabă a constituit un fond special, în acest scop.

Un ordin înțelept. Stăpânirea din orașul Nankin (China) a dat o poruncă, prin care oprește pe tinerii cari n'au împlinit încă 20 ani, să fumeze. Ori ce călcare a acestui ordin, se pedepsește cu închisoare pentru tineri și amendă pentru părinți.

Un școlar scrie o carte de gramatică. La Belgrad, capitala Jugoslaviei, a apărut o carte de gramatică sârbo-croată scrisă de un școlar de 14 ani. Acest tânăr a văzut la școală de câte greutate se lovește conșcolarii săi la învățarea gramaticii și s'a hotărât să scrie o carte de gramatică pe înțelesul tovarășilor săi de 10—12 ani. Tânărul vrea să scrie acum o carte de aritmetică. Cărțile scrise de profesori — spune el — nu sunt scrise pe înțelesul copiilor.

În anul 1933, după numărătoarea făcută de profesorul Longinescu la Academia Română, s'au tipărit în țara noastră 2410 cărți tipărite la București și 1530 cărți tipărite în alte orașe. Câte din aceste cărți sunt într'adevăr folositoare pentru suflet?

Mulțumiri.

În numele familiei aduc cele mai sincere mulțumiri tuturor cari ne-a consolată din prilejul morții scumpei noastre mame: văd. preteasă Stana I. Popa, din Săliște.

Sfânta Ana la 20 II. 1935.

Dumitru I. Popa
preot

Nr. 1379 | 1935.

Comunicat

În scopul comemorării martiriului conducătorilor revoluțiunii naționale din 1784—1785, cunoscută sub denumirea de „Revoluția lui Horia” și în special, ca comemorarea să se

facă cu toată pietatea și solemnitatea cuvenită, în conformitate cu adresa On. Minister al Cultelor și Artelor, dispunem următoarele:

1. În ziua de 28 Februarie a. c. să se slujească în toate bisericile liturghii cu parastase pentru odihna sufletelor martirilor Horia, Cloșca și Crișan. La aceste slujbe vor fi invitați și reprezentanții autorităților militare, societățile culturale și naționale, profesorii și învățătorii din localitate.

2. Preoții vor ține în sf. biserică cuvântări potrivite, arătând marea iubire de neam a martirilor Horia, Cloșca și Crișan, cari și-au jertfit viața pentru desrobirea socială și națională a poporului român din Ardeal.

Arad, 19 Februarie 1935.

Consiliul Eparhial ort. rom.
Arad.

Concurs.

În baza ordinului Ven. Consiliu Eparhial No. 686/935 se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea parohiei a II a din *Toracul-Mare* (Jugoslavia) devenită vacantă prin încetarea din viață a preotului Marius Tempea.

Venitele parohiei sunt:

1. Sesiunea parohială, constatătoare din 30 jugh. cad. pământ arător.
2. Birul parohial, rescumpărat cu 3000 Dinari.
3. Stolele legale.
4. Dotația dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

Până la 1 Nov. 1935 preteasa văduvă va beneficia jumătate din venitul parohial.

Parohia este de cl. I și dela recurenți se cere calificare regulamentară. Alesul va predica regulat în sf. biserică și va catehiza la școlile primare din loc, unde va fi repartizat, fără altă remunerație dela parohie; va plăti toate impozitele după beneficiul său.

Reflectanții cu avizul prealabil al Administratorului protopopesc, se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice. Cererile de concurs însoțite de actele necesare, se vor adresa Consiliului parohial din *Toracul-Mare* și se vor înainta Administratorului ppesc în *Sarcia* (Jugoslavia).

Consiliul parohial.

În înțelegere cu: *Gherasim Andru* adm protopopesc

